

İlk Türk Yolcu Tayyaresi (Nu.D.38) Tanıtım Seferi (İstanbul-Ankara; 26 Mayıs 1944)

Can EREL
Uçak Mühendisi
can.ereel@canerel.com.tr

Türkiye Cumhuriyeti'nin...

... ilk girişimcilerinden Nuri Demirağ'ın sermayesi,
...ilk tayyare mühendisi Selahattin Reşit Alan'ın mühendislik ve teknik bilgisi,
bir araya getirilerek kuruldu Nuri Demirağ Tayyare Atölyesi, Nu.D.T.A.

NuDTA Ortakları: Selahattin Reşit ALAN ve Mühürdarzade Mehmet Nuri DEMİRAĞ © Stuart KLINE Arşivi

Etüd (Ar-Ge) bölümünü de kapsayan atölyenin...

... İstanbul'daki Beşiktaş Hayrettin İskelesi'nde temeli 17 Eylül 1936 günü atılır,
... 1 Şubat 1937 günü kurulur.

Selahattin Reşit Alan'ın liderliğindeki teknik ekip tarafından,

...1931 yılında tasarlanmış "Selahattin-1" tayyaresine dayalı 1932 yılında üretilen "Milli Müdafaa Vekâleti 1 (M.M.V.1)" prototip tayyaresine dayalı tasarıma göre Nu.D.36 tayyaresi seri üretimi yapılır.

...yolcu ve yük taşımacılığı yanında savaş halinde bombardıman amacı ile kullanılabilecek metal gövdeli ve kapalı kabinli ilk Türk yolcu/yük ulaştırma tayyaresi olarak, Nu.D.38 projesi 1938 yılında başlatılır.

Alan'ın şehit olması, İkinci Dünya Savaşının başlaması ile Nu.D.T.A. tesislerinde görev yapan Alman mühendislerin ülkelerine dönmek zorunda kalmaları nedeni ile aksayan Nu.D.38 projesi,
... New York Üniversitesi'nden mezun olan Ragıp Gönen'in de bulunduğu mühendislerce tasarımın 1940 yılında tamamlanması,
... 1941 yılında durma noktasına gelen Nu.D.T.A. üretimi kabiliyetinin Kudret Mavitan idaresinde 1943 yılında yeniden başlanması ile,
yeniden canlanır.

İlk Nu.D.38 tayyaresi 1944 yılının başında hazır olmuştur.

Nu.D.38 tayyaresi, 11 Şubat 1944 günü pilot Hasan Basri Alev ve pilot Mehmet Altunbay ile ilk uçuşunu gerçekleştirir...

...tayyarenin ilk tanıtım seferi ise, 26 Mayıs 1944 günü, İstanbul-Ankara arasında yapmıştır. Bu uçuşa, pilotlar Basri Alev ve Mehmet Altunbay'ın yanı sıra Nuri Demirağ, Tasviri Efkar Gazetesi'nin sahibi Ziyat Ebuziyya ve Vatan Gazetesi muhabiri Faruk Fenik de katılmış, tayyare Devlet Hava Yolları Umum Müdürü Ferruh Bey'in de bulunduğu bir heyet tarafından Ankara'da karşılanmıştır.

Nu.D.38 Tayyaresi

Genel özellikler
Mürettebat: 2
Yolcu Kapasitesi: 4
Uzunluk: 8,30 m
Kanat Açıklığı: 13,56 m
Yükseklik: 2,20 m
Kanat Alanı: 22,34 m²
Boş ağırlık: 1108 kg
Brüt ağırlık: 1850 kg
Motor: 2xSiemens-Halske (Bramo) Sh 14-A4 radyal 7 silindirli, her biri 160 hp
Pervaneleri: 2 kanatlı

Performans
Azami Hız: 271 km/s (deniz seviyesinde)
Seyir Hızı: 250 km/s
Uçuş Tavanı: 6650 m
Tırmanış Hızı: 4000 m'ye 3,40 m/sn

Gövde alüminyum kaplama
Hareketli kumanda yüzeyleri bez kaplama
Menzili 1000 km (3,5 saat)
Konfigürasyon değişikliği ile bombardıman uçağı olabilen bir yolcu uçağı

İngiltere'de yayımlanan ve dünyanın o dönemdeki tek havacılık kataloğu olan Jane's 1949 yılı baskısında yer almıştır.

Mühürdarzade Mehmet Nuri Demirağ ve Selâhattin Reşit Alan...

...ruhlarınız şad olsun; değerli arkadaş ve öğrencilerinizle beraber ışıklar içinde uyuyun.

Kaynakça :

1. Can EREL; "[Türkiye'de, Endüstrinin Gelişiminde İz Bırakanlar: Selâhattin Reşit Alan](#)"; Kasım 2014.
2. Can EREL; "[Can'ca Türkiye'de, Endüstrinin Gelişiminde İz Bırakanlar](#)"; ISBN 978-605-125-753-2; Mart 2014.
3. Kokpit.Aero; "[Türkiye'nin metal gövdeli ilk yolcu uçağı: Nu.D.38](#)"; 24.09.2012.